

Etický kódex supervízie (2024)

Preambula

- (1) Supervízia je metóda kontinuálneho rozvoja profesionálnych spôsobilostí pracovníkov v pomáhajúcich profesiách a študentov týchto profesií, ktorý dosahuje za pomoci kvalifikovaného supervízora prostredníctvom reflexie, podpory, supervíznych metód a techník. Je prostriedkom skvalitňovania práce, optimalizácie fungovania odborných tímov, rozvoja organizácie, poskytovania spätnej väzby, optimalizovania a overovania správnych pracovných postupov, prevenciou syndrómu vyhorenia, poškodzovania klientov, hľadáním alternatív a efektívnych postupov v odbornej práci a jej riadení.
- (2) Supervízia je odborná činnosť založená na etických hodnotách, akými sú kompetencia, ľudská dôstojnosť, dôležitosť medziľudských vzťahov a dôvernosť v profesionálnej praxi.
- (3) Etika je integrálnou zložkou vykonávania supervízie vo všetkých jej typoch, formách a modeloch, nezávisle od toho, či je vykonávaná v priamom kontakte alebo využívaním digitálnych technológií a sociálnych médií.
- (4) Cieľom etického kódexu supervízie je:
  - podporovať eticky citlivý výkon supervízie,
  - napomáhať supervízorom posudzovať a objasňovať etické aspekty svojej práce,
  - prehľbovať eticky vnímavý profesionálny prístup v procese práce so supervidovanými osobami² a ich klientmi, ako aj pri výcviku supervízie,
  - verejne predstaviť etické štandardy, na základe ktorých môže spoločnosť považovať supervíziu za eticky zodpovednú činnosť.

Článok 1

Kompetencia a ďalšie vzdelávanie supervízora

- (1) Podmienkou pre výkon supervízie je úspešné absolvovanie akreditovaného supervízneho výcviku resp. splnenie aj ďalších podmienok podľa osobitých predpisov.¹
- (2) Supervízor neustále udržiava svoje osobné a pracovné vystupovanie na úrovni vysokého štandardu a etickej citlivosti.
- (3) Supervízor pracuje výhradne v rámci oblastí svojej kompetencie. Supervíziu nezamiňa so psychoterapiou, socioterapiou, koučingom, mentoringom, poradenstvom, auditom ani inou odbornou činnosťou. V prípade identifikácie potreby odlišnej služby ako je supervízia, supervízor distribuuje supervidovanú osobu k inému odborníkovi v danej oblasti.
- (4) Supervízor nesmie byť v duálnom vzťahu so supervidovaným a nesmie mu poskytovať ani terapiu, resp. inú odbornú činnosť, s výnimkou prípadu ukončenia supervízneho vzťahu, na ktorom sa jasne a zrozumiteľne obe strany dohodnú, najmä vzhľadom na časový horizont zmeny.

- (5) Osobné záležitosti sa preberajú v priebehu supervízie len z hľadiska ich vplyvu na klientov supervidovanej osoby alebo výkonu pracovných činností.
- (6) Supervízor sa vo svojej praxi môže stretnúť s rôznymi etickými problémami a dilemami. Tieto vyvstávajú zo samotnej povahy supervízie. Je preto užitočné, aby sa supervízor zoznamoval s dilemami svojej profesie, bol spôsobilý kriticky ich reflektovať a systematicky postupovať pri konfrontácii s nimi s cieľom minimalizovať škody pre všetky supervidované osoby a ich klientov.
- (7) Supervízor priebežne a pravidelne rozvíja svoje odborné vedomosti a zručnosti, vrátane vlastnej supervízie (supersupervízie) a využívania nových digitálnych technológií v supervízii. Prispieva do poznatkovej bázy profesie.

Článok 2

Etická zodpovednosť supervízora v práci so supervidovanými osobami a ich klientmi

- (1) Služby supervízie sú poskytnuté každému žiadateľovi bez ohľadu na pôvod, farbu pleti, etnickú príslušnosť, národnosť, jazyk, vek, pohlavie, rod, sexuálnu orientáciu, zdravotný stav, vierovyznanie, politické presvedčenie a pod.
- (2) Základom činnosti supervízora je rešpekt k supervidovanej osobe, jeho klientovi a jeho práci.
- (3) V nepriamej supervízii sa komunikuje o klientoch zvyčajne anonymne. V prípade, ak supervidovaný pracovník komunikuje o konkrétnych klientoch, títo by mali byť informovaní o tom, že pracovník je supervidovaný.
- (4) Štandardom priamej supervízie je, že táto má byť realizovaná len vtedy, ak supervidovaná osoba získala preukázateľný súhlas klientov.
- (5) Supervízor nepodriaďuje potreby a záujmy supervidovanej osoby svojim vlastným potrebám a záujmom, rešpektuje jeho alebo jej integritu a vytvára profesionálny vzťah založený na báze dôvery.
- (6) Supervízor podporuje, posilňuje a zmocňuje supervidovaného k vlastnej zodpovednosti, vlastným návrhom riešení, spoluúčasti a sebaurčeni, aby bol schopný robiť profesionálne a eticky uvážené rozhodnutia.
- (7) Supervízor nemá rozhodovať namiesto supervidovanej osoby a má sa vyhýbať takému konaniu, ktoré by bolo podkladom pre vytvorenie závislosti supervidovaného od neho.
- (8) Supervízor uznáva dôležitosť dôvery v profesionálnom vzťahu so supervidovanými osobami. Preto rešpektujú právo supervidovanej osoby na dôvernosť tých informácií, o ktorých sa dozvedel v profesionálnom vzťahu. Je viazaný mlčanlivosťou o supervíznom procese a jeho obsahu. Iné osoby, vrátane zadávateľa supervízie,

informuje o obsahu a procese supervízie len na základe informovaného súhlasu supervidovanej osoby, resp. všetkých supervidovaných osôb. Rešpektovanie mlčanlivosti sa vyžaduje aj od všetkých členov supervíznej skupiny, o čom ich supervízor informuje.

- (9) Supervízia sa realizuje v rámci jasných, primeraných, kultúrne citlivých hraníc. Supervízor sa nesmie zapojiť do sexuálnych ani žiadnych iných duálnych alebo viacnásobných vzťahov so supervidovanými osobami ani ich klientmi alebo kliečkami kvôli riziku zneužívania moci alebo potenciálneho poškodzovania. Informuje zadávateľov a účastníkov supervízie o týchto hraniciach, vrátane realizácie supervízie prostredníctvom digitálnych technológií a sociálnych sietí (napr. neprijímaním supervidovaných osôb ako „priateľov“ na súkromných, resp. osobných kontaktoch sociálnych sietí a nereagovaním na ich aktivity na sociálnych sieťach, neposkytovaním supervízie v nočných hodinách, s výnimkou supervízie krízového prípadu a pod.).
- (10) Na supervízii, vrátane on-line supervízie, sú prítomné len osoby, ktorých sa supervízia týka. Realizuje sa v prostredí, ktoré je bezpečné a rešpektujúce súkromie (napr. vo vyhradenej miestnosti, resp. miestnosti určenej pre online supervízie).
- (11) Videonahrávku alebo audionahrávku supervízie je možné zrealizovať len s preukázateľným súhlasom každej supervidovanej osoby, bez ohľadu či je supervízia realizovaná prezenčne alebo prostredníctvom digitálnych technológií a sociálnych sietí. Súčasťou informovaného súhlasu musí byť aj účel používania nahrávky (napr. výcvik supervízie, iné vzdelávanie v oblasti supervízie, výskum a pod.).
- (12) Profesionálny vzťah medzi supervízorom a supervidovanými osobami je definovaný kontraktom. Profesionálne záväzky však jestvujú aj po ukončení kontraktu, najmä v týchto bodoch:
  - a) Zachovávanie dôvernosti informácií.
  - b) Nezneužívanie predchádzajúceho profesionálneho vzťahu.
  - c) Pri zabezpečení následnej starostlivosti v prípade potreby.
- (13) Ak je z akéhokoľvek dôvodu obmedzená objektivita supervízora alebo jeho schopnosti profesionálneho vyhodnocovania, má byť supervízny vzťah ukončený.

Článok 3

Etická zodpovednosť v organizácii, kde sa vykonáva supervízia

- (1) Zamestnávateľským organizáciám v oblasti pomáhajúcich profesií sa odporúča, aby svojim zamestnancom zabezpečili možnosť účasti na pravidelnej supervízii, a to nielen v prípadoch, ak je táto upravená osobitým predpisom.¹
- (2) Podkladom pre prácu supervízora je supervízny kontrakt, v ktorom je určené, čo je povinnosťou každého účastníka zmluvy alebo dohody. Supervízia sa má realizovať v rámci tohto kontraktu a v prípade zmien je tieto nutné zakomponovať do nového kontraktu.
- (3) Zadávateľ supervízie a supervízor sú zodpovední za bezpečnosť pri realizácii prezenčnej supervízie, ako aj supervízie realizovanej prostredníctvom digitálnych

technológií a sociálnych sietí, v súlade s uzatvoreným kontraktom, ochranou osobných údajov a kybernetickou bezpečnosťou.

- (4) Zadávateľ supervízie a supervízor si vopred dohodnú spôsob komunikácie, vrátane používania sms správ, e-mailov, chatovacích, resp. multiplatformových aplikácií (napr. WhatsApp, Viber, Messenger a pod.) s ujasnením rizika, že táto komunikácia môže byť potenciálne prístupná viacerým osobám.
- (5) Poskytovanie supervízie je postavené na etickej zásade dôvernosti. Písomný ani elektronický záznam zo supervízneho stretnutia preto neobsahuje detailné informácie o priebehu supervízie a obsahu supervízie, ktoré by mali charakter dôverných informácií a mohli by akýmkoľvek spôsobom viesť ku konfrontácii supervidovaných s vedením organizácie.
- (6) Supervízor nevyhľadáva ani nezdieľa informácie o supervidovaných osobách na sociálnych sieťach.
- (7) Zadávateľ supervízie nesmie požadovať od supervízora informácie o zamestnancoch, ktoré by bolo možné použiť v pracovno-právnych odmenách alebo sankciách.
- (8) Supervízor pracuje autonómne a nestranne. Nevstupuje so supervidovanými osobami do koalície proti manažérovi, zamestnávateľovi alebo pracovníkovi organizácie a nemôže preberať zodpovednosť namiesto vedúceho pracovníka.

Článok 4

Etická zodpovednosť supervízora voči kolegom a profesii

- (1) Supervízor si váži svojich kolegov a pristupuje k nim a ich práci s úctou a rešpektom. Nevyjadruje sa znevažujúco, neúctivo ani pejoratívne o svojich kolegoch, najmä v ich neprítomnosti.
- (2) Pri podozrení z neprofesionálneho alebo eticky necitlivého správania iného supervízora, využije ako prvotný nástroj kolegiálne upozornenie.
- (3) Pracovné poznámky získané počas supervízie, vrátane písomných záznamov, výsledkov testov, elektronicky uložených dokumentov, zvukových a obrazových nahrávok sú dôverné odborné informácie. Tieto môžu byť použité pre výcvik supervízie, inú supervíziu alebo výskum len vtedy, ak supervidované osoby a klienti k tomu dali preukázateľný informovaný súhlas.

Záver

- (1) Supervízor vykonáva supervíziu v súlade s etickým kódexom a podľa právnych predpisov platných v Slovenskej republike.
- (2) Zachovávanie hodnôt a princípov etického kódexu sa očakáva aj od účastníkov výcviku supervízie.

- (3) Odporúča sa, aby profesijné inštitúcie a vzdelávacie inštitúcie zameraná (aj) na supervíziu, prijali tento kódex pre svojich členov ako záväzný alebo ho svojim členom odporučili.⁴ Odporúča sa, aby etické hodnoty a princípy supervízie boli zakomponované do všetkých supervíznych kontraktov, dohôd, zmlúv, programov supervízie ako aj do výcvikov supervízie v Slovenskej republike.
- (4) V procese vzniku etického kódexu bolo prihliadané na etické zásady a etický kódex Európskej asociácie supervízie a koučingu, Asociácie národných organizácií supervízie v Európe, ako aj na ďalšie profesijné etické kódexy v SR a v zahraničí.³

V Bratislave, dňa 15. januára 2024⁵

Poznámky:

¹ V rezorte sociálnych vecí najmä podmienky zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov; zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov a zákona č. 219/2017 Z. z. o sociálnej práci a o podmienkach na výkon niektorých odborných činností v oblasti sociálnych vecí a rodiny a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V rezorte školstva podmienky zákona č. 138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

² V texte kódexu sa uprednostňuje personálny jazyk na označenie supervidovaných osôb, hoci sa v praxi užíva aj supervidant. V celom texte etického kódexu sa pod označením supervízor chápu aj ženy supervízorky. Uprednostnená je zrozumiteľnejšia a jednoduchšia jazyková forma než alternatívne výrazy (supervízor/ka). Podobne je to aj pri označení klient, avšak na vybraných miestach je upozornené aj na osoby ženského rodu.

³ Najmä Etický kódex sociálneho pracovníka a asistenta sociálnej práce v SR (SKSPaASP, 2021), Etický kódex psychológa (SKP, 2016), Code of Ethics of the National Association of Social Workers (NASW, 2021); Code of Ethics (AASW, 2020), The Code of Ethics for Social Work (BASW, 2021).

⁴ Etický kódex supervízie prijali za záväzný nasledujúce profesijné a vzdelávacie inštitúcie:

- Inštitút ďalšieho vzdelávania sociálnych pracovníkov VŠZaSP sv. Alžbety v Bratislave (3. apríl 2018)
- Coachingplus (17. október 2018)
- Spoločnosť pre rozvoj sociálnej práce (17. október 2018)
- Inštitút sociálnych a zdravotných vied, s.r.o. (9. december 2018)
- Spoločnosť pre výskum, vzdelávanie a aplikáciu pomáhajúcich vied (2. január 2023)
- Občianske poradne SR, o.z. (16. január 2024)
- Asociácia supervízorov a sociálnych poradcov, o.z. (16. január 2024)

Svojim členom ho odporúča:

- Slovenská komora sociálnych pracovníkov a asistentov sociálnej práce (25. október 2018)

⁵ Prvá revízia Etického kódexu supervízie z 3. apríla 2018